

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Piotr Rusin (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko P. T., G. L., P. K. (1), P. K. (2), I. P. i Skarbowi Państwa - Komendantowi Głównemu Policji w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 11 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 132/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa- Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **przyznaje od Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Kielcach adwokat A. B. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w K. przy ul. (...) kwotę 3.321zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych), w tym 621zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn.akt I A Ca 337/13

UZASADNIENIE

Po uzupełnieniu braków formalnych pozwu z dnia 2 sierpnia 2010 r. powód A. S. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanych funkcjonariuszy (...) Biura (...), G. L., P. K. (1) i I. P. oraz prokuratora Prokuratury Okręgowej w Kielcach-P. K. (2)-jako dłużników solidarnych kwotę 200.000 zł., na którą składa się 42.518, 44 zł. tytułem odszkodowania w związku z powstaniem zaległości alimentacyjnych powoda względem jego małoletniej córki L. Z., których przyczyną było niemożność świadczenia na utrzymanie tej córki przez ojca który przebywał w zakładzie karnym do dnia 7 stycznia 2012 r. oraz 157.481,44 zł zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powoda , który z tej samej przyczyny

pozbawiony był możliwości realizacji swych obowiązków i uprawnień względem córki, a mianowicie wychowywania jej zgodnie ze swoimi przekonaniem, komunikowania się z dzieckiem i zapewnienia jej właściwej opieki.

W uzasadnieniu powództwa podał, że pozwani dopuścili się czynu niedozwolonego, gdyż bez zgody organu stosującego areszt tymczasowy aby wpłynąć na postawę powoda i uzyskać od niego informację dotyczące innych sprawców przestępstw zarzucanych także jemu zezwolili powodowi na intymne kontakty z konkubina E. Z., która zaszła w ciążę i urodziła córkę L.. W związku z tym powstał obowiązek alimentacyjny powoda wobec tego dziecka, z którego powód nie mógł się wywiązywać z uwagi na fakt przebywania w zakładzie karnym i narosły w związku z tym zaległości w kwocie wyżej wskazanej, które są przedmiotem postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko powodowi i to stanowi szkodę pozostającą w związku z przyczynowym z bezprawnym postępowaniem pozwanych jako funkcjonariuszy publicznych w toku toczącej się między innymi przeciwko powodowi sprawy karnej. Powód też nie jest w stanie zająć się wychowaniem i opieką nad córką, co stanowi naruszenie jego dóbr osobistych jako ojca, stąd żądanie zasądzenia zadośćuczynienia.

Pozwany P. K. (2) wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc że w latach 2002- 2003 prowadził śledztwo, w którym jednym z podejrzanych był powód odbywający już karę pozbawienia wolności orzeczoną w innej sprawie. Powód nawiązał kontakt z policjantami Wydziału (...) Biura (...) w K. wyrażając chęć ujawnienia kilkudziesięciu przestępstw w zamian za określone korzyści procesowe. Przez okres około dwóch miesięcy trwały czynności dowodowe z udziałem powoda, wobec czego pozwany jako prokurator wydawał nakazy wydania powoda z Aresztu Śledczego, ale w trakcie kontaktów z powodem nie składał mu żadnych sprzecznych z prawem obietnic. Nie wiedział w szczególności nic o kontaktach powoda z jego konkubina i że te kontakty miały intymny charakter.

Pozwany P. K. (1) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, podnosząc w pierwszej kolejności zarzut przedawnienia roszczenia, gdyż od zdarzeń opisanych przez powoda do dnia wniesienia powództwa upłynęło ponad trzy lata.

Na wypadek nieuwzględnienia tego zarzutu powołał się na brak winy oraz normalnego związku przyczynowego między wskazanym przez powoda postępowaniem funkcjonariuszy (...) Biura (...); w skrócie (...), a szkodą, której naprawienia powód dochodzi w niniejszej sprawie. W piśmie z dnia 14 czerwca 2012 r. pozwany P. K. (1) podniósł zarzut braku legitymacji procesowej biernej po swojej stronie i wniósł w oparciu o art. 194 & 1 k.p.c. o wezwanie do udziału Skarbu Państwa - Komendanta Głównego Policji w W..

Pozostali funkcjonariusze (...) także wnieśli o oddalenie powództwa.

Wniosek o dopozwanie do udziału w sprawie Skarbu Państwa-Komendanta Głównego Policji w W..

Dopozwany do udziału w sprawie Skarb Państwa - Komendant Główny Policji w

W., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, powołując się w pierwszej kolejności na zarzut przedawnienia roszczeń, a także na ich merytoryczną bezzasadność, gdyż czynności podejmowane przez pozwanych funkcjonariuszy nie były bezprawne, zarzuty powoda nie zostały potwierdzone we właściwym postępowaniu, a także że urodzenie się córki nie może zostać uznane za szkodę rodzica.

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2012 r. sygn. akt IC 132/12 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo, zasądził od powoda na rzecz pozwanego P. K. (1) kwotę 2.000 zł., a na Skarbu Państwa zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa kwotę 1.000 zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego, odstępując od obciążenia powoda resztą tych kosztów, a poza tym przyznał pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Kielcach) kwotę 3.600 zł., powiększoną o podatek od towarów i usług, tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy ustalił, że w podczas odbywania przez powoda kary pozbawienia w okresie od 30 września 2002 r. do 17 stycznia 2003 r. toczyły się przeciwko niemu trzy postępowania przygotowawcze o popełnienie innych przestępstw, w tym jedno przez Prokuraturę Rejonową w Ostrowcu Świętokrzyskim, do której powód poinformował, że jest w posiadaniu wiadomości o okolicznościach oraz sprawcach szeregu przestępstw popełnionych na terenie O. i S., które ujawni w zamian za jak to określił „anulowanie mu wszystkich czynów przestępczych, których sam się dopuścił”. Ograny ścigania, a mianowicie Prokuratura Okręgowa w Kielcach- Wydział VI do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Wydział XIII (...) Biura (...) Komendy Głównej Policji w K. wykonywały w związku z tym czynności procesowe z udziałem powoda. Z ramienia Prokuratury śledztwo prowadził pozwany P. K. (2), gdzie powód był doprowadzany na przesłuchania w dniach 16,18,21,23,25 i 30 października 2002 r. oraz 4 i 5 listopada 2002 r. Funkcjonariusze (...) Biura śledczego- pozwani P. K. (1), G. L. i P. T. przeprowadzali natomiast eksperymenty procesowe, a także doprowadzali go na przysłuchanie do Prokuratury.

Na prośbę powoda pozwani P. T. i G. L. umożliwiali mu spotkania z E. Z. po czynnościach procesowych w Prokuraturze lub eksperymentach procesowych najczęściej w siedzibie (...) Biura (...) w K., gdzie między powodem a E. Z. dochodziło do zbliżeń intymnych. Podczas tych spotkań funkcjonariusze ci pozostawiali powoda bez żadnego nadzoru. W wyniku tych kontaktów E. Z. urodziła w dniu (...) córkę L. Z., a w dniu 15 września 2003 r. wniosła przeciwko powodowi pozew o ustalenie ojcostwa i alimenty. Pierwszym zapadłym w sprawie wyrokiem z dnia 22 marca 2004 r. Sąd Rejonowy w Stalowej Woli powództwo uwzględnił zasądził tytułem alimentów na rzecz małoletniej L. Z. po 300 zł. miesięcznie. Na skutek apelacji powoda, a w tamtej sprawie pozwanego, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 9 września 2004 r. uchylił wyrok Sądu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w Stalowej Woli znów ustalił, że powód jest ojcem małoletniej L. Z., zasądził od niego na jej rzecz tytułem alimentów po 300 zł. miesięcznie oraz ustali, że nie będzie mu przysługiwała władza rodzicielska nad tą córką. Apelacja powoda od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 6 lipca 2006 r. Śledztwa prowadzone przeciwko powodowi zostały zakończone w październiku i listopadzie 2003 r. skierowaniem aktów oskarżenia, w lutym 2003 r. powód odmówił dalszej współpracy z organami ścigania, a postępowanie karne prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Kielcach w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy (...) Biura (...) polegającego na umożliwieniu powodowi kontaktów z E. Z. zostało umorzone po stwierdzeniu, że powód nie składał wyjaśnień [pod przymusem, a samo przekroczenie uprawnień nie stanowiło działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego i tym samym nie wyczerpało wszystkich znamion czynu karalnego z art. 231 & 1 k.k. Miało tylko charakter wykroczenia służbowego naruszającego przepis & 43 pkt. 5 rozkazu nr.2/95 Komendanta Głównego Policji.

Poczyniwszy powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał zarzut przedawnienia roszczenia odszkodowawczego za uzasadniony. Przyjmując deliktową podstawę tej odpowiedzialności, a na niej powód opiera roszczenie o zasądzenie odszkodowania w wysokości 42,518,44 zł., na które składa się kwota zaległości alimentacyjnych powstałych w czasie kiedy odbywał karę pozbawienia wolności, a osobach ewentualnie odpowiedzialnych za szkodę i o powstaniu obowiązku alimentacyjnego dowiedział się najpóźniej w chwili prawomocnego zakończenia procesu w sprawie o ustalenie ojcostwa i alimenty, co miało miejsce w dniu 6 lipca 2006 r. Licząc od tej daty bieg trzyletniego terminu przedawnienia z art.442(1) & 1 k.c. termin ten upłynął przed wniesieniem pozwu przeciwko pozwanym, którzy zarzut przedawnienia podnieśli, tj. wszystkim pozwanym za wyjątkiem pozwanego P. K. (2). Sąd nie stanowiska pełnomocnika powoda, że termin ten należy liczyć od doręczenia powodowi zawiadomienia o wysokości zadłużenia w piśmie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ostrowcu Świętokrzyskim z dnia 21 lipca 2010 r. „gdyż dla rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia poszkodowany, który dowiedział się o szkodzie znał jej pełny rozmiar. Sąd Okręgowy powołał się tutaj na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1971 r. I CR 491/71.

Sąd nie znalazł też merytorycznych podstaw do odpowiedzialności odszkodowawczej wszystkich pozwanych gdyż ich działania nie nosiły cech bezprawności, pozwani funkcjonariusze (...) Biura (...) dopuścili się tylko przekroczenia obowiązków służbowych, fakt przebywania przez powoda w zakładzie karnym ograniczający jego możliwości w zakresie zaspokojenia potrzeb alimentacyjnych córki także nie pozostawał w normalnym związku przyczynowym z

działaniami powołanymi w podstawie faktycznej powództwa , lecz był następstwem popełnienia przestępstw przez powoda ; za co pozwani

nie mogą ponosić odpowiedzialności.

Bezasadne jest także żądanie zasądzenia zadośćuczynienia oparte na podstawie prawnej z art.448 k.c. Nie doszło bowiem do naruszenia żadnych dóbr osobistych powoda. Pozwani funkcjonariusze umożliwiali powodowi spotkania z E. Z. na jego prośbę i poprzez te kontakty, w tym także zbliżenia seksualne , nie doszło do naruszenia żadnych dóbr osobistych powoda. Działania pozwanych w żaden sposób też nie ograniczyły ani też nie pozbawiły powoda praw rodzicielskich , a władza rodzicielska nie została powodowi przyznana wyrokiem sądowym w uwzględnieniu stosownego wniosku E. Z.. Poza trafny był podniesiony przez wszystkich pozwanych za wyjątkiem dopozwanego Skarbu Państwa zarzut braku legitymacji procesowej biernej, gdyż pozwani ci działali w ramach czynności służbowych , a skoro działaniom ich nie można ocenić negatywnie z obiektywnego i subiektywnego punktu widzenia , brak podstaw do przypisania im winy i odpowiedzialności z art. 415 k.c., solidarnej z mocy art.441 k.c. z dopozwanym Skarbem Państwa , który w razie wykazania przesłanki bezprawności odpowiadałby na podstawie z art. 417 k.c.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy oddalił powództwo , a wobec wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie uwzględnił wniosków dowodowych powoda zgłoszonych na k-218-219 .

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu między stronami Sąd powołał art.

102 k.p.c. i w konsekwencji kwoty niższe od stawek minimalnych przewidzianych za fachowe zastępstwo prawne , mając na uwadze nakład pracy pełnomocników oraz fakt iż powód niedawno podjął pracę po opuszczeniu zakładu karnego , natomiast o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu przepisy & 19 i 20 zw. związku z & 6 pkt.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr. 163 , poz. 1348 ze zm.) z dodaniem podatku od towarów i usług.

W apelacji, opartej na zarzutach naruszenia przepisów postępowania , a mianowicie art. 227 w związku z art. 233 & 1 k.p.c. oraz prawa materialnego, a to - art. 442 (1) & 1 k.c. w związku z art. 1 pkt. 2 oraz art. 2 i 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy- Kodeks cywilny (Dz.U. Nr.80,poz.538) poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że roszczenie powoda jest przedawnione, art. 417 & 1 w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy-Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr. 162, poz. 1692) przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie że działanie pozwanych funkcjonariuszy publicznych nie było bezprawne, art. 415 k.c. przez uznanie że ich działanie nie było zawinione , art. 448 k.c. poprzez niezasądzenie zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych powoda , a także & 2 ust. 3 i & 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu , powód wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ewentualnie o jego zmianę przez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu z zasądzeniem nieopłaconych kosztów zastępstwa prawnego we właściwej wysokości oraz o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu apelacyjnym.

W odpowiedzi na apelację pozwany Skarb Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie może odnieść skutku.

Chybione są zarzuty dotyczące pominięcia dowodów dotyczących prowadzonych przeciwko Pozwanym postępowań dyscyplinarnych , gdyż samo zezwolenie na spotkania z E. Z., jakkolwiek stanowiło przekroczenie obowiązków

służbowych funkcjonariuszy (...) Biura (...), wcale nie musiało doprowadzić do intymnych kontaktów powoda z tą osobą . Fakt dojścia do zbliżeń był następstwem decyzji powoda i E.

Z. i oni powinni ponosić konsekwencje takiego spędzania ze sobą czasu.

Stąd też pominięcie wniosków dowodowych powoda nie było żadnym uchybieniem procesowym , gdyż nie dotyczyło okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Poza tym z zebranego w sprawie materiału , w tym z twierdzeń powoda nie wynika aby pozwany P. K. (2) , którego w dodatku nie jako funkcjonariusza Prokuratury nie obowiązują akty prawne wydawane przez Komendanta Głównego Policji, zezwalał na spotkania powoda z E. Z. . Pozwany P. K. (2) twierdzeniom takim stanowczo zaprzeczył, a powód okoliczności powołanych na uzasadnienie podstawy faktycznej powództwa w żaden sposób nie wykazał. W tej sytuacji zarzut naruszenia art. 227 w związku z art. 233 & 1 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Apelacji nie mogą uzasadnić także podniesione przez powoda zarzuty naruszenia prawa materialnego .

Zarzut przedawnienia został trafnie przez Sąd Okręgowy uwzględniony zważywszy na fakt, że powód wiedział o tym że pozwani są funkcjonariuszami publicznymi, a mianowicie funkcjonariuszami Prokuratury i Policji, za których odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa, a o fakcie iż został ojcem dowiedział się najpóźniej w chwili prawomocnego zakończenia procesu o ustalenie ojcostwa w 2006 r. Wtedy też dowiedział się o swoim obowiązku alimentacyjnym. Wniesienie powództwa o odszkodowanie dopiero w 2010 r. nastąpiło więc po upływie trzyletniego terminu przedawnienia, a przeciwko dopozwanemu Skarbowi Państwa dwa lata później. Samo zawiadomienia o wysokości zaległości alimentacyjnych, o których powód wiedział nie może być też uznane za zawiadomienie o szkodzie.

Niezależnie od tego zarówno roszczenie odszkodowawcze, jak i zadośćuczynienie jest bezzasadne z przyczyn merytorycznych. Słusznie pozwany Skarb Państwa zarzuca, że urodzenia dziecka nie można traktować w kategoriach powstania szkody i jest to stwierdzenie tak oczywiste, że nie wymaga bliższego uzasadnienia , natomiast zarzut powoda o naruszeniu jego dóbr osobistych na skutek braku możliwości wykonywania obowiązków rodzicielskich jest chybiony przede wszystkim z tego w względu, że przeszkoda w wykonywaniu władzy rodzicielskiej nie została w żaden sposób zawiniona przez pozwanych. Fakt osadzenia powoda w zakładzie karnym jest bowiem następstwem prawomocnego skazania powoda za popełnienie przestępstwa , co było faktem przez niego zawinionym. Poza tym powód odwoływał się od orzeczeń zapadłych w toczącym się przeciwko niemu procesie o ustalenie ojcostwa i alimenty, a w wyroku uwzględniającym to powództwo na skutek wniosku E. Z. nie przyznano mu władzy rodzicielskiej nad małoletnią córką L. Z.. Stanowi to dodatkowy argument przeciwko naruszeniu dóbr osobistych powoda i żądaniu zasądzenia zadośćuczynienia z art. 448 k.c. Kwestia rozstrzygnięcia o wysokości kosztów należnych pełnomocnikowi powoda za zastępstwo z urzędu winna być przedmiotem sprostowania oczywistej niedokładności w trybie art. 350 k.p.c., bądź wykładni na podstawie art. 352 k.p.c., a nie rozpoznania środka prawnego.

Z przytoczonych wyżej względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako oczywiście bezzasadną.

O kosztach postępowania między powodem a pozwanym Skarbem Państwa, na które składają się koszty zastępstwa prawnego w wysokości stawki minimalnej z & 6 pkt. 6 i & 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.Nr.163, poz. 1349 ze zm.), orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr. 169, poz. 1417).

O wynagrodzeniu pełnomocnika powoda z urzędu orzeczono w oparciu o art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2001 r. Nr. 142, poz. 830 -jednol. tekst) oraz & 2 ust. 3, & 6 pkt 6 , & 13 ust. 1 pkt. 2 i & 19-21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.